

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Paweł Wojciechowski

Protokolant starszy inspektor sądowy Marta Brzezińska

przy udziale adwokat K. M. – obrońcy X.Y. – prokuratora Prokuratury Rejonowej W. po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 8 listopada 2023 r. odwołania wniesionego przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 25 maja 2023 r., sygn. akt [...] w przedmiocie odmowy przedłużenia zawieszenia X.Y. – prokuratora Prokuratury Rejonowej W. w czynnościach

1. utrzymuje w mocy zaskarżone postanowienie;
2. kosztami postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 maja 2023 r. ,sygn. akt [...], Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego wszczął postępowanie dyscyplinarne wobec X.Y. - prokuratora Prokuratury Rejonowej W., o przewinienie dyscyplinarne z art. 137 § 1 pkt 5 ustawy z 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze – dalej powoływana jako p.p. Natomiast wnioskiem z dnia 17 maja 2023 r., sygn. akt [...], na podstawie art. 150 § 3 p.p., zwrócił się do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym o przedłużenie okresu zawieszenia w czynnościach X.Y. - prokuratora Prokuratury Rejonowej W. na dalszy niezbędny okres, tj. do dnia 30 listopada 2023 r., zawieszony uprzednio w czynnościach na

okres sześciu miesięcy na mocy decyzji Prokuratora Okręgowego w W. z dnia 1 grudnia 2022 r. wydanej w sprawie o sygn. akt [...].

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym postanowieniem z dnia 25 maja 2023 r., sygn. akt [...], na podstawie z art. 150 § 1 i 3 *a contrario* p.p. **nie uwzględnił wniosku o przedłużenie zawieszenia X.Y.-prokuratora Prokuratury Rejonowej W. w czynnościach.**

Postanowienie to zostało zaskarżone przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego, w całości na niekorzyść X.Y. - prokuratora Prokuratury Rejonowej W. W odwołaniu zarzucono błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę postanowienia, polegający na nieprawidłowym ustaleniu, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą przesłanki uzasadniające dalsze stosowanie zawieszenia w czynnościach i wniesiono o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez przedłużenie zawieszenia X.Y. – prokuratora Prokuratury Rejonowej W. w czynnościach na dalszy niezbędny okres, tj. do dnia 30 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 150 p.p. prokurator może być zawieszony w czynnościach na okres do sześciu miesięcy, jeżeli ze względu na charakter przewinienia konieczne jest natychmiastowe odsunięcie go od wykonywania obowiązków. Prawo do zawieszenia w czynnościach przysługuje przełożonym dyscyplinarnym. Od decyzji przełożonego dyscyplinarnego o zawieszeniu w czynnościach przysługuje prokuratorowi odwołanie do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym, którego postanowienie, wydane po rozpoznaniu odwołania, nie jest zaskarżalne. Zawieszenie prokuratora w czynnościach, **w uzasadnionych wypadkach**, może być przedłużone na wniosek rzecznika dyscyplinarnego na dalszy, niezbędny okres. Po złożeniu przez rzecznika dyscyplinarnego do sądu dyscyplinarnego wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, decyzje w przedmiocie przedłużenia zawieszenia prokuratora w czynnościach podejmuje właściwy sąd dyscyplinarny pierwszej instancji. Na wydane przez sąd dyscyplinarny postanowienia w przedmiocie przedłużenia zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego, orzekającego w drugiej instancji. Należy pamiętać, że w czasie do złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy

dyscyplinarnej, przełożony dyscyplinarny może zawsze uchylić zawieszenie prokuratora w czynnościach. Natomiast po skierowaniu wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej decyzje w przedmiocie zawieszenia prokuratora w czynnościach podejmuje jedynie sąd dyscyplinarny, który określa czas zawieszenia. W przypadku, gdy prokurator został **prawomocnie** zawieszony w czynnościach, Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, na wniosek przełożonego dyscyplinarnego, może obniżyć do 50% wysokość wynagrodzenia prokuratora na czas trwania tego zawieszenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2023 r., o sygn. akt II ZZ 7/22 i o sygn. akt II ZO 59/22). Od postanowienia w przedmiocie obniżenia wynagrodzenia przysługuje odwołanie. Przepis art. 151 § 1 p.p. upoważnia przełożonego dyscyplinarnego do zawieszenia prokuratora w czynnościach w przypadku prawomocnego zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, a także wtedy gdy został złożony do właściwego sądu wniosek o ubezwłasnowolnienie prokuratora. Zawieszenie to może trwać do czasu prawomocnego zakończenia tych postępowań. Od tych decyzji o zawieszeniu przysługuje odwołanie do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym. Od orzeczenia tego Sądu odwołanie nie przysługuje. Artykuł 151 § 2 p.p. stanowi, że zawieszenie w czynnościach, z uwagi na prawomocne zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, jest obligatoryjne w przypadku, gdy wydane zezwolenie dotyczy przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego zagrożonego karą co najmniej pięciu lat pozbawienia wolności. W takim wypadku zawieszenie nie może być uchylone do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Należy pamiętać też o gwarancyjnym rozwiązaniu z art. 152 § 3 p.p. Przepis ten stanowi, że jeżeli postępowanie dyscyplinarne nie zostało wszczęte w ciągu sześciu miesięcy od dnia zawieszenia w czynnościach albo zostało umorzone lub zakończyło się uniewinnieniem, prokuratorowi wypłaca się zatrzymaną część wynagrodzenia wraz z ustawowymi odsetkami.

W toku postępowania w przedmiocie fakultatywnego zawieszenia prokuratora w czynnościach sąd dyscyplinarny nie rozstrzyga o zasadności zarzutów sformułowanych w postępowaniu dyscyplinarnym, tym bardziej że zawieszenie to może być stosowane przed wszczęciem tego postępowania, ale

wyłącznie o zasadności odsunięcia prokuratora od wykonywania czynności służbowych w związku z czynem będącym podstawą podjętych działań. Dotyczy to zarówno zawieszenia w czynnościach związanego wyłącznie z postępowaniem co do przewinienia dyscyplinarnego (art. 150 § 1 p.p.), jak i takiego, który wiąże się z popełnieniem ściganego z urzędu przestępstwa nieumyślnego, przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego, a także każdego przestępstwa zagrożonego karą mniej surową niż 5 lat pozbawienia wolności (por. K. Świeczkowski, Postępowania dyscyplinarne sędziów i prokuratorów, zawieszenie w czynnościach służbowych, Prokurator 2005, nr 2-3, s. 50 - 57, T. Janeczek, A. Roch, Odpowiedzialność karna, odpowiedzialność za wykroczenia oraz zawieszenie w czynnościach prokuratora w świetle Prawa o prokuraturze, Prokuratura i Prawo 2017, nr 4, s. 142). W piśmiennictwie wskazuje się, iż konieczność stosowania instytucji zawieszenia w czynnościach wyznaczana jest *de facto* przez charakter zarzucanego prokuratorowi przewinienia, a zatem oceną czy przez pryzmat stawianych zarzutów konieczne jest natychmiastowe odsunięcie go od wykonywania obowiązków służbowych (A. Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny, Prawo o prokuraturze, Komentarz, Lex 2021).

W orzecznictwie przyjmuje się, że dla oceny zasadności odsunięcia sędziego od wykonywania czynności służbowych zasadnicze znaczenie ma wystarczające uprawdopodobnienie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, stopień zawinienia, wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości, szkodliwość zarzucanego czynu dla służby, a nadto okoliczność czy waga stawianych zarzutów uniemożliwia mu pełnienie czynności służbowych (por. np. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 28 kwietnia 2005 r., sygn. akt SNO 12/05, Lex 472069, z dnia 7 kwietnia 2009 r., sygn. akt SNO 20/09, Lex 1288812 oraz z dnia 29 września 2009 r., sygn. akt SNO 72/09, Lex 1288982). W przypadku zaś stosowanego w postępowaniu karnym środka zapobiegawczego - zawieszenia w czynnościach służbowych, jego ewentualne orzeczenie uzasadnione jest tylko wtedy, gdy w związku z wykonywaniem czynności służbowych popełniony został czyn będący przedmiotem zarzutu postawionego podejrzanemu (oskarżonemu). Zastosowanie tego środka zapobiegawczego stwarza gwarancję, że nie mając dostępu do sfery swojej dotychczasowej zawodowej aktywności, ograniczy się możliwość

utrudniania przez niego przebiegu postępowania przygotowawczego. Nadto ten środek, w swoim obszarze, realizuje również cel postępowania karnego, jakim jest umacnianie poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego, gdyż w pewnych sytuacjach pozostawienie podejrzanemu (oskarżonemu), możliwości wykonywania dotychczasowych obowiązków służbowych w okresie trwania postępowania karnego prowadzonego przeciwko niemu, nie sprzyjałoby utrzymaniu należytych standardów funkcjonowania instytucji państwowych, a w opinii publicznej niejednokrotnie stwarzało przestrzeń do formułowania ocen obniżających ich prestiż.

Jak wyżej wskazano, zawieszenie prokuratora w czynnościach w oparciu o art. 150 § 1 p.p., możliwe jest jedynie na okres do sześciu miesięcy. Tylko w uzasadnionych przypadkach może ono być przedłużone, na wniosek rzecznika dyscyplinarnego przez sąd dyscyplinarny na dalszy, niezbędny okres, zgodnie z art. 150 § 3 p.p. Pojęcie „uzasadnionego przypadku” nie zostało zdefiniowane przez ustawodawcę, który w tym zakresie pozostawił sądowi rozpoznającemu wniosek o dalsze zwieszenie prokuratora w czynnościach, do rozstrzygnięcia czy w niepowtarzalnych realiach faktycznych konkretnej sprawy, ma miejsce ów **uzasadniony przypadek**. W ocenie Sądu Najwyższego – działającego jako Sąd Dyscyplinarny II Instancji, „uzasadniony przypadek” obligujący do przedłużenia zawieszenia prokuratora w czynnościach, w aktualnym stanie sprawy dyscyplinarnej dotyczącej X.Y., nie zachodzi, co trafnie uzasadnił Sąd Dyscyplinarny przy Prokuraturze Generalnym w rozstrzygnięciu z dnia 25 maja 2023 r. o nieuwzględnieniu wniosku o przedłużenie zawieszenia w czynnościach. Zarzut z odwołania, w realiach niniejszej sprawy, nie może zostać podzielony. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...]. okręgu regionalnego podniósł, że celem zawieszenia X.Y. - prokuratora Prokuratury Rejonowej W. w czynnościach była ochrona dobrego imienia i autorytetu prokuratury jako instytucji, a zatem interesu publicznego przed potencjalnymi szkodami związanymi z pełnieniem urzędu prokuratora przez osobę stojącą pod zarzutem przewinienia dyscyplinarnego o charakterze dyskwalifikującym z punktu widzenia dobra służby, również w związku z toczącym się postępowaniem karnym. Należy zauważyć, że X.Y. została zawieszona w czynnościach na mocy decyzji

Prokuratora Okręgowego w W. z dnia 1 grudnia 2022 r., sygn. akt [...]. Zasadniczym powodem podjęcia tej decyzji było podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na uchybieniu godności urzędu, stanowiącego przestępstwo ujawnienia osobom nieuprawnionym informacji z prowadzonych postępowań karnych. W niniejszej sprawie zawieszenie trwało od dnia 1 grudnia 2022 r. do dnia 30 maja 2023 r. i ten okres winien być wystarczający do zgromadzenia dowodów w sprawie dyscyplinarnej, co trafnie dostrzegł Sąd Dyscyplinarny I instancji. We wniosku o przedłużenie zawieszenia w czynnościach X.Y. - prokuratora Prokuratury Rejonowej W., nie podano przeprowadzenie jakich konkretnie czynności dowodowych jest niezbędne w prowadzonym postępowaniu dyscyplinarnym i dlaczego uzasadniałyby to dalsze odsunięcie Jej od wykonywania czynności prokuratora. Wskazano jedynie, że zachodzi konieczność pozyskania dalszego materiału dowodowego ze śledztwa prowadzonego w Prokuraturze Regionalnej w [...] pod sygn. akt [...], które – tak jak i postępowanie dyscyplinarne – nie może zostać zakończone bez przeprowadzenia dalszych niezbędnych czynności procesowych. Przekonywujących argumentów za uwzględnieniem wniosku o przedłużenie zawieszenia w czynnościach nie sposób doszukać się również w złożonym odwołaniu Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego. Oczywiście, w prowadzonym wobec X.Y. - prokuratora Prokuratury Rejonowej W. postępowaniu dyscyplinarnym, dostrzegalny jest związek pomiędzy czynem stanowiącym jego przedmiot, a sprawowanym przez nią urzędem, gdyż podejrzenie dotyczy ujawnienia nieuprawnionym osobom informacji ze śledztwa. Jednakże ta okoliczność nie może, niejako automatycznie stanowić uzasadnienia, na obecnym etapie tego postępowania, przedłużenia zawieszenia w czynnościach, która to decyzja ingeruje przecież głęboko w status służbowy prokuratora oraz jego uprawnienia pracownicze. Zauważyć też należy, że Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 28 kwietnia 2023 r., sygn. akt I ZI 50/22, odmówił zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X.Y. – prokuratora Prokuratury Rejonowej W. za czyn wskazany we wniosku z dnia 1 grudnia 2022 r., sygn. akt [...]. Uchwała ta jest nieprawomocna. Można zgodzić się z Sądem Dyscyplinarnym przy Prokuratorze Generalnym, że wydanie uchwały o odmowie zezwolenia na pociągnięcie do

odpowiedzialności karnej X.Y. – prokuratora Prokuratury Rejonowej W., choć nieprawomocnej, zmniejsza „odczucie” społecznej doniosłości zarzucanego czynu. Nie należy też zapominać, iż instytucja zawieszenia prokuratora w czynnościach stanowi tylko tymczasowy środek reagowania w postępowaniu dyscyplinarnym. Nie może on być nadmiernie przedłużany, gdyż doprowadziłoby do sytuacji, w której rozstrzygnięcie o charakterze tymczasowym i to podjęte przed złożeniem do właściwego sądu dyscyplinarnego wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, przybierze w istocie charakter „ostatecznego” orzeczenia w obszarze odpowiedzialności dyscyplinarnej prokuratora.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy postanowił jak w postanowieniu.

[M. T.]

[ał]